

# Nieuws- barometer



## Waar of niet waar?

In deze slides kom je te weten of de 10 nieuwsverhalen uit de Nieuwsbarometer 2023- survey waar of niet waar zijn.

Je krijgt ook tips over hoe je de nepnieuwsberichten kon herkennen.

# DE OPLOSSINGEN

Jullie kregen elk vijf van deze tien berichten te zien.

Maar klopten deze?

# Bericht: Kinderen van 11 tot 15 die veel gesuikerde energiedrank drinken, hebben 66% meer kans op ADHD.



## Hoe kon je dit weten?

- De website ABC Gezondheid is geen betrouwbare bron.
- Artikel is **verkeerde interpretatie** van wetenschappelijk onderzoek.
  - “De conclusie? Leerlingen die aangaven dat ze energiedrankjes hadden gedronken, hadden 66 procent meer kans om hoog te scoren op die symptomen. Wat uiteraard niet hetzelfde is als ‘66 procent meer kans op ADHD.’”

→ Lees de factcheck op [Knack.be](https://www.knack.be)

# Bericht: Auto rijdt in rijdende vrachtwagen om te ontsnappen aan politie.



## Hoe kon je dit weten?

- 2ncs is een instagramaccount met 'concept cars' en wagens.
- Het is een **digitale animatie**.
- De video is veelvuldig gedeeld en geliked (bij 5 miljoen keer).
- Het **blauwe vinkje** wil zeggen dat het account 'geverifieerd' is. Dit betekent *niet* dat het bericht ook klopt.

→ Lees de factcheck op [Snopes.com](https://www.snopes.com)

# Bericht: 'Kleine Picasso' (10) is een hit in de kunstwereld.



## Hoe kon je dit weten?

- nws.nws.nws is een betrouwbare nieuwsbron. Het is het Instagramkanaal van openbare omroep VRT NWS.
- Hoewel het bericht opmerkelijk is, klopt het wel.
- Het **blauwe vinkje** wil zeggen dat het account 'geverifieerd' is. Dit betekent *niet* dat het bericht ook klopt.

[→ Bekijk het artikel op Instagram](#)

Nieuws op sociale media is dus niet per definitie onbetrouwbaar. Journalisten en nieuwsmedia verspreiden er berichten die je mag vertrouwen.

# Bericht: In Roemenië bestaat er een Coca-Cola met looksmaak.



## Hoe kon je dit weten?

- Dit bericht is zó onwaarschijnlijk dat het belletjes doet rinkelen.
- De foto is een vorm van internethumor of **meme**
- De originele foto is een blikje uit Coca-Cola Cherry, genomen in Frankrijk in 2011.

→ Lees de factcheck op [Snopes.com](https://www.snopes.com)

Bericht: In Roemenië bestaat er een Coca-Cola met looksmaak.



# Bericht: Komiek Philippe Geubels rijk geworden door bitcoins.

## SPECIALE BERICHTGEVING: De meest recente investering van Philippe geubels verbaast experts en maakt grote banken doodsbang

*Belgen verdienen al miljoenen euro's vanuit huis door gebruik te maken van deze maas in de wet om rijk te worden. Maar is het legaal?*

Zoals Bericht Door

NOS

V  
de Volkskrant

d



**Niet waar**  
Nepreclame voor goedgebouwde beleggers misbruiken bv's.

### Hoe kon je dit weten?

- Ziet er uit als nieuws, maar verhaal is compleet verzonnen.
- Tikfout in titel (geubels i.p.v. **G**eubels)
- Gebruik van hoofdletters ongebruikelijk bij professionele journalistiek.
- Dit verhaal doet al even de ronde, ook versies met bekende figuren als Marc Coucke, Gert Verhulst of Vincent Kompany.

Dit is een voorbeeld van **nepnieuws** gemaakt om winst te make. Cryptofraude verspreidt zich razendsnel over het internet.

*Philippe geubels onthult nieuwe geheime investering die honderden mensen in België erg rijk maakt*



# Bericht: De Russische voetbalploeg is uitgesloten van deelname aan kwalificatie voor het EK van 2024 in Duitsland.



## Hoe kon je dit weten?

- Toegegeven, deze is moeilijk. **Cestmocro is geen professioneel nieuwskanaal, maar profileert zich wel zo** met de tagline “📱 *het laatste nieuws zie je hier als eerst*”
- Actief op verschillende sociale media zoals Instagram, TikTok, Snapchat en Twitter
- Wie exact de eigenaar is, is onbekend. De pagina heeft de afgelopen jaren **honderdduizenden volgers** weten te krijgen.
- Meestal geloofwaardige nieuwsberichten (zoals hier), maar laat zich meeslepen in twijfel en sensatie.
- De pagina begon een paar jaar geleden met het plaatsen van grappige foto's en citaten op social media. De stijl van de pagina wordt gekenmerkt door nostalgie, sarcasme, quotes, meme's, series en het geloof: de Islam.

# Bericht: Trump niet welkom op begrafenis van Queen Elizabeth II.



## Hoe kon je dit weten?

- Een account met de naam **@overopionated\_brit** doet een alarmbel rinkelen. Dit is geen officieel nieuwskanaal.
- Trump was inderdaad niet aanwezig op begrafenis, maar dat kwam door plaatslimiet (enkel president en vrouw).

→ Lees de factcheck op [Snopes.com](https://www.snopes.com)

Dit is een voorbeeld van **internetroddels**: feiten (hier: “Trump was niet aanwezig op begrafenis van Queen Elizabeth II”) verklaren met ongefundeerde, sappige verhalen.

# Bericht: Powernap van 8-15 minuten kan je weer veilig op weg helpen.

De Standaard Meest recent Binnenland Buitenland Opinie Economie Cultuur Sport Life&Style Meer ▼

FACTCHECK STICHTING VERKEERSKUNDE IN 'HET NIEUWSBLAD'

'Een powernap van 8 tot 15 minuten kan je weer veilig op weg helpen'



Slaperig? Even aan de kant en een kwartiertje pitten. © getty images



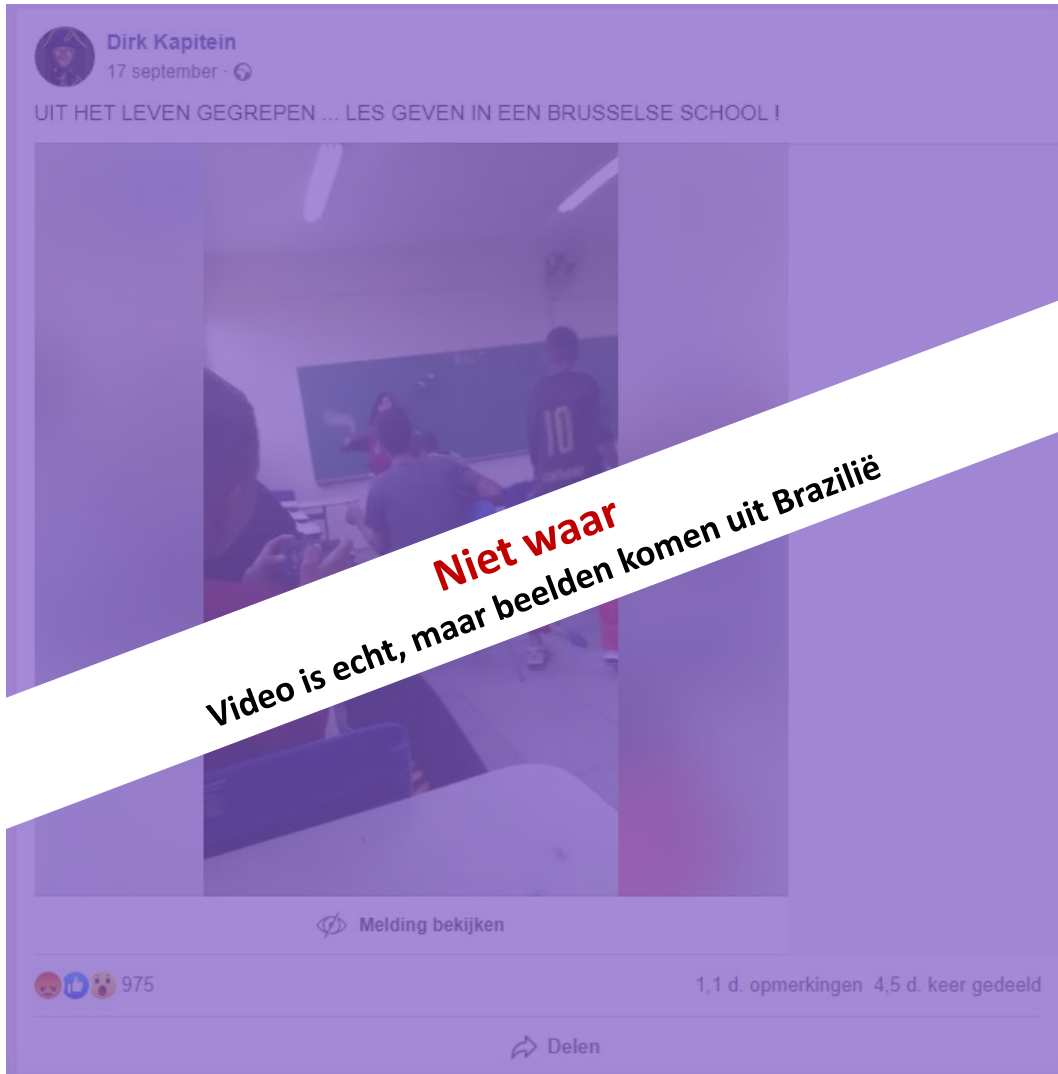
## Hoe kon je dit weten?

- **De Standaard** is een betrouwbare nieuwsbron.
- Dit bericht is een factcheck, waarin journalisten informatie die circuleert verifiëren. **Controleer hierbij steeds de conclusie** van de factcheck, want de titel herhaalt soms (zoals hier) de info die gecheckt wordt.

→ Bekijk de factcheck op De Standaard

**Factchecking** is nagaan of informatie en beweringen (van bijvoorbeeld politici of (pseudo-) deskundigen) correct en waarheidsgetrouw zijn.

# Bericht: Virale video toont rebelse leerlingen in Brusselse school.

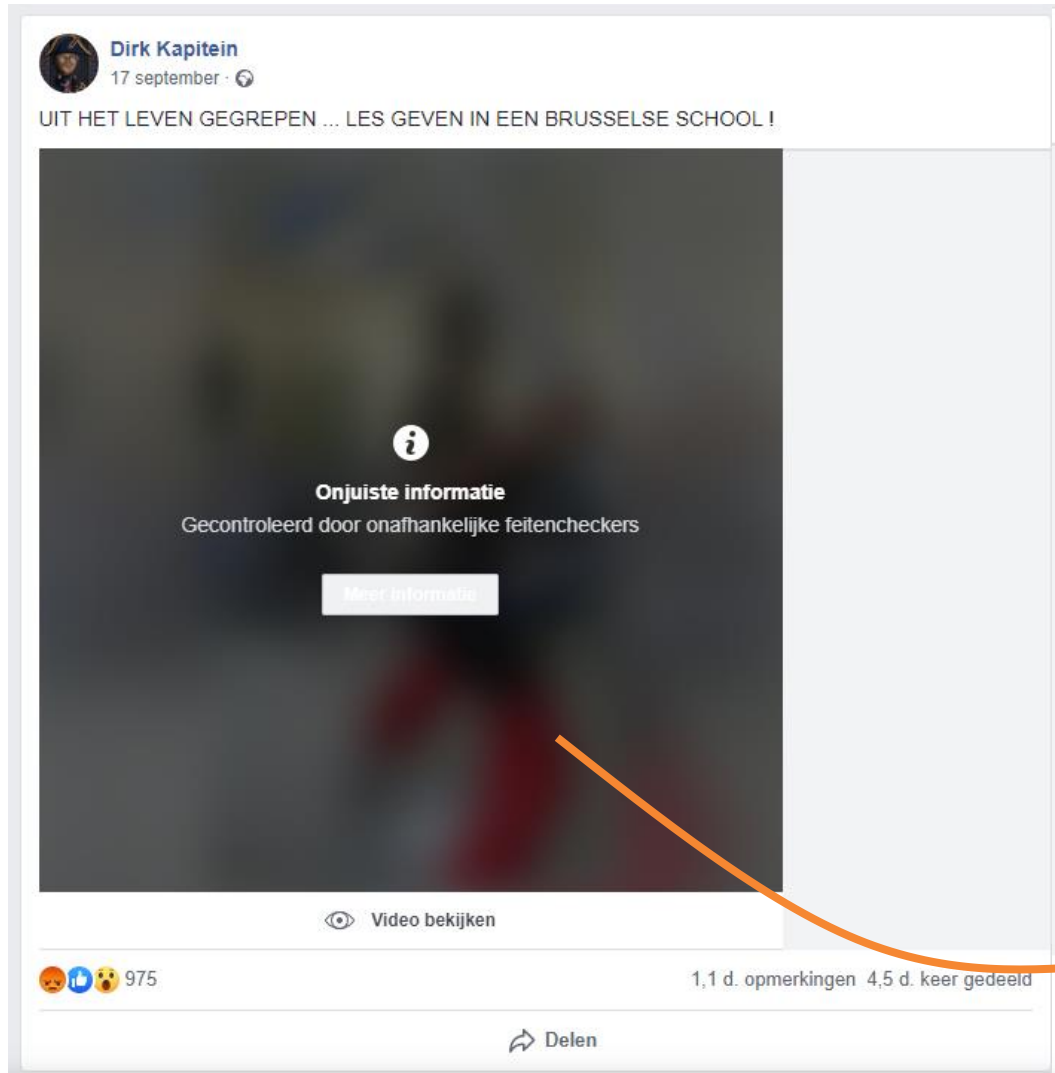


## Hoe kon je dit weten?

- Een persoon deelde het bericht in eigen naam, dit is **geen officieel nieuwskanaal**.
- Het gebruik van **hoofdletters** is verdacht. Het is een vaakgebruikte techniek om onvrede te uiten.
- Onderaan zie je **'Melding bekijken'** wat wijst op een correctie.

→ [Lees de factcheck op VRT NWS](#)

# Bericht: Virale video toont rebelse leerlingen in Brusselse school.



## Hoe kon je dit weten?

- Een persoon deelde het bericht in eigen naam, dit is **geen officieel nieuwskanaal**.
- Het gebruik van **hoofdletters** is verdacht. Het is een vaakgebruikte techniek om onvrede te uiten.
- Onderaan zie je **'Melding bekijken'** wat wijst op een correctie.

→ Lees de factcheck op VRT NWS

Facebook geeft aan dat het onjuiste informatie bevat na melding door factcheckers.

# Bericht: Watermeloenen kunnen schuimen door chemische injectie.



## Hoe kon je dit weten?

- Toegegeven, deze is moeilijk. **Cestmocro is geen professioneel nieuwskanaal, maar profileert zich wel zo** met de tagline “📍 *het laatste nieuws zie je hier als eerst*”
- Actief op verschillende sociale media zoals Instagram, TikTok, Snapchat en Twitter
- Wie exact de eigenaar is, is onbekend. De pagina heeft de afgelopen jaren **honderdduizenden volgers** weten te krijgen.
- Meestal geloofwaardige nieuwsberichten, maar laat zich meeslepen in twijfel en sensatie.
- Bericht is een repost van de Nederlandse rapper Akwasi, die foute informatie bevest over “chemische troep in fruit”. Het schuimen is niet door een ‘injectie van chemicaliën’, maar simpelweg door rotting.

→ [Lees de factcheck op VRT NWS](#)

**FAKE NEWS? EN DAN?**



## Fake news? En dan?

- Nood aan juiste informatie
- Nepnieuws niet nieuw, maar belangrijker door sociale media
  - Valse nieuwsberichten worden sneller verspreid
  - Geen controle op wie bericht maakt/deelt via sociale media



## Fake news? En dan?

- Nepnieuwsverspreiders willen:
  1. aandacht trekken van lezers om er zo **geld mee te verdienen**
  2. onze **politieke voorkeur beïnvloeden**
  3. andere personen in **slecht daglicht** stellen



# Fake news? En dan?

- Kenmerken van 'echt' nepnieuws:
  1. bevat **geen waarheidsgetrouwe informatie**
  2. **met opzet** gemaakt en verspreid om ons **te misleiden**
  3. gemaakt/verspreid **met specifieke redenen** zoals politieke stemmen winnen of geld verdienen





**NEP  
NIEUWS**

A man with short brown hair, wearing a light blue button-down shirt, stands against a blue background. He has his hands clasped in front of him and is looking slightly to the right of the camera.

**WAT IS  
NEPNIEUWS  
BRAM  
VANDEPUTTE**

# MEER WETEN?

Lespakket EDUbox (voor klassen of leerlingen)

Workshop op maat